

RE:ORIENT

Uppsala
internationella

LITTERATUR- FESTIVAL

2021

**LITTERATUR OCH MUSIK
12-13 MARS**

**UPPSALA KONSERT & KONGRESS
STADSBIBLIOTEKET I UPPSALA
UPPSALA KONSTMUSEUM
UPPSALA STADSTEATER**

RE:ORIENT TEAM:

KHOLOD SAGHIR, KONSTNÄRLIG LEDARE
CECILIA HÖRNELL SUNAR, KINDA KREIDI
 OCH **MIKAEL OLSSON AL SAFANDI**

PRODUCENTER HOS VÅRA SAMARBETSPARTNERS:

MADELEINE BANKS, UPPSALA STADSBIOTEK
HANNA OLSSON LANEBERG & FREDRIK GRANBERG, UKK
MARIA FREENEY, UPPSALA STADSTEATER
REBECCA WIGH ABRAHAMSSON, UPPSALA KONSTMUSEUM

FORMGIVNING: **MAGNUS HÖRBERG**, GRAFFIRMATION

I SAMVERKAN:

UPPSALA INTERNATIONELLA LITTERATURFESTIVAL

Välkomna till Uppsala Internationella Litteraturfestival.

Den 12:e och 13:e mars bjuder vi in till samtal, sång och uppläsningar; högaktuella författarskap och verkligt angelägen litteratur.

I år är programmets röda tråd ett smärtsamt aktuellt tema – **Våld och värdighet**. För ofta kan vi konstatera att det tycks som den brittiske poeten W.H. Auden skrev

"konst föds ur förödmjukelse".

I en värld där våld är närvarande och där vid sidan av krig och förtryck även det egna hemmet kan bli till slagfält så hotas människovärdet ständigt. Att utsättas för våld är att bli fråntagen sin integritet, självbestämmande och värde. Författarna här svarar med att med språket göra motstånd. Att benämna våldet är att återupprätta en känsla av mänsklig värdighet som våldet syftar till att kränka. Som vår värld behöver detta! De får oss att se, att reflektera och empatisera. De får oss att bli starkare tillsammans.

På årets festival bjuds många exempel på poesi och prosa som bjuder motstånd genom sinsemellan mycket olika berättelser om sexualiserat våld, politiskt förtryck och krig. Berättelser om barn i efterkrigstidens Europa, svenska tonårsflickors utsatthet, kvinnor som krigsbyte i Palestina, det kvardröjande traumat hos de som flydde diktaturerna i Latinamerika, koloniseringen av svenska samer, det

helt aktuella våldet i Vitryssland, att resa sig som flykting från Somalia, feminicidos i Mexico och krypskyttets mänskliga konsekvenser i kriget på Balkan.

Olika författarskap, olika bakgrund, olika perspektiv men med ett som förenar dem: att genom skrivande ändå upprätta något av den mänskliga värdighet våldet angriper.

Som författaren Mary McCarthy, förvaltare av Hannah Arendts litterära kvarlåtenskap, uttryckt saken:

"I våldet glömmen vi vilka vi är".

Genom litteratur kan vi påminna oss. Om vårt värde. Som människor. Eller för att återvända till och tala med W.H. Auden:

"En riktig bok är inte en vi läser, men en som läser oss."

Varmt välkomna än en gång!

FÖLJ FESTIVALEN DIGITALT

HELA FESTIVALEN KOMMER
KUNNA SES SÅVÄL DIREKT
SOM I EFTERHAND PÅ NÄTET

GÅ IN PÅ **REORIENT.SE** SÅ
GUIDAS DU TILL RÄTT SIDA

Festivalen möjliggörs av stöd från Kulturrådet, Uppsala kommun och Musikverket. Tack!

HELA PROGRAMMET

12–13 MARS

FREDAG 12 MARS

UPPSALA STADSTEATER

18.00

Invigning och välkomnande

Cecilia Hörnell Sunar, ReOrient

18.05

Barndom som deformerar

Agota Kristofs roman "Den stora skrivboken" väckte både fascination och förundran när den kom ut. Författaren *Majgull Axelsson*, som själv skildrat ett uppväxande släktes utsatthet, samtalar om Kristofs verk med *Yukiko Duke*, redaktör och kritiker. Uppläsning av *Simon Reithner*, skådespelare.

19.00

Den unga kvinnans utsatthet

Författarna *Hanna Nordenhök* och *Mirja Unge* skildrar på sinsemellan helt olika vis unga kvinnors öden. Här möts de i samtal med utgångspunkt i två aktuella romaner; Nordenhöks "Ceasaria" och Unges "Jag går och lever". Samtalet leds av litteraturkritikern *Jenny Aschenbrenner*.

20.00

Den kvinnliga kroppen som krigsbyte

I den hyllade romanen "Minor detail" återvänder den palestinska författaren *Adania Shibli* till ett enskilt övergrepp i det stora skeendet av fördrivningen av palestinier vid staten Israels bildande. *Jonathan Morén*, i full färd med översättningen till svenska, samtalar med henne.

LÖRDAG 13 MARS

UPPSALA STADSBIOTEK

11.00

Poesi från Jordanien – uppläsningar på svenska och arabiska.

Ett unikt tillfälle att få smakprov av ny poesi från Jordanien och möta fyra kvinnliga poeter från landet. *Sanabel Qino, Lina Jarrar, Maha Autoom* och *Jumana Mustafa* läser på originalspråk. Deras översättare *Marie Anell, Anna Jansson, Iman Mohammed* och *Helena Boberg* på svenska. Lyssna till en del av Shaerat-projektet som sedan 2012 samlat ett stort antal svenska och arabisktalande poeter och översättare i samarbete kring resor, samtal och arbete med översättningar av lyrik från och till arabiska och svenska.

12.00

"De försvunna"

– arvet efter diktaturerna

Debiterande poeten *Lizette Romero Nikamami* söker i den lyriska prosans form de traumatiska spår som Argentinas och Chiles tidigare diktatorer lämnat efter sig. Hon samtalar med *Athena Farrokhzad*, poet och litteraturkritiker.

UPPSALA KONSTMUSEUM

13.30

Poesi för de som icke blir hörda

Uppläsning av två prisbelönta svenska diktare. *Linnea Axelsson* läser ur sitt Augustprisbelönade diktverk "Ædnan", ett lyriskt epos över samiska öden. Jenny Tunedal, poet och kritiker, läser ur sin diktsamling "Rosor skador" Möjlighet att samtidigt ta del av samlingsutställning med bl.a. samtida samiska konstnärers verk.

UPPSALA KONSERT & KONGRESS

15.00

När poesi blir politik - Belarus

För några månader sedan försvann poeten *Dmitri Strotsev*, fängslad i Minsk värsta fängelse. Nu är han här. Med dikter översatta till svenska. *Valzhyna Mort* är Belarusisk poet, skribent och översättare nu bosatt i New York. Även hennes dikter är nu aktuella på svenska. Här ges möjlighet att höra dem läsa sina verk. I samarbete med Svenska Pen och tidskriften PenOpp.

15.45

"Därför att sjunga gör en mindre rädd"

Dmitri Strotsev och *Valzhyna Mort* samtalar med *Ida Börjel*, svensk mångfaldigt prisbelönt poet som hyllats för "engagemangets lyriska språk".

17.00

Krig och flykt

– **somaliska kvinnoöden** *Suad Ali* har hyllats för debutromanen "Dina händer var fulla av liv". Född i Somalia och idag handläggare på Migrationsverket skriver hon fram en berättelse om en kvinnas strävan, svårigheter och stolthet på flykt från ett sönderfallande Somalia. *Bilan Osman*, journalist och skribent, samtalar med *Suad Ali*.

18.00

Kvinnomordens Mexico

Den mexikanska journalisten och författaren *Fernanda Melchor* blåste omkull den internationella kritikerkåren med sin mörka mordhistoria "Hurricane Season". Förövare och offer för machismo förenas i en stark berättelse om mexikanska "feminicidos". I ett samtal lett av författaren *Peter Fröberg Idling* samtalar hon med sin svenska översättare, författaren *Hanna Nordenhök*.

19.00

Krypskyttets konsekvenser

Jasenکو Selimovic, fd teaterchef och EU-parlamentariker är nu författare till den självupplevda "Sarajevo – minnen av en belägring". Artilleribeskjutning och krypskyttar som skördade tiotusentals dödsfall. Våld och förnedring som aldrig lämnar dem som var där. Som *Selimovic*. Han samtalar med journalisten och skribenten *Mikael Olsson Al Safandi*.

20.15

Tonsatt poesi - Konsert med Shaerat

Poesin, som är så viktig och meningsbärande i den arabiska kulturen, lyfts här fram genom musikens tolkningar. Välkomna till ett uppförande av tonsatta dikter i *Shaeratprojektet* framförda av sångerskan *Sofia Berg-Böhm* tillsammans med *Johan Graden* (piano), *Mousa Elias* (luta), *Hayk Hakobyan* (duduk) och *Liliana Zavala* (slagverk). De nyskrivna kompositionerna är skrivna av Johan Graden, Sofia Berg-Böhm, Mousa Elias och *Lina Nyberg*.

BARNDOM SOM DEFORMERAR

MAJGULL AXELSSON OCH YUKIKO DUKE SAMTALAR OM AGOTA KRISTOFS VERK

"Det finns romaner som förändrar sin läsares seende, som drabbar med en kraft utöver det vanliga. Den ungerska exilförfattaren Agota Kristofs böcker är sådana, präglade av ett slags rå magi som är oöverträffad."

Så skrev en av recensenterna av Kristofs uppmärksammade roman när hela hennes "tvillingtrilogi" kom i svensk nyöversättning för ett par år sedan.

Den första delen *Den stora skrivboken* är en fruktansvärd och skoningslöst skarpsynt berättelse om andra världskrigets mänskliga konsekvenser av flykt och exil sedd genom två tvillingpojars ögon. Deras uppväxt är en studie i marginalisering, våldsritualer, promiskuitet, supande och perversioner. Bröderna härdar varandra för att undkomma gråten och aldrig visa sig svaga.

Kristof hade själv erfarenhet av flykt efter att 1956 flytt revoltens Ungern då hon vandrade över gränsen till Schweiz med make och sin då fyra månader gamla baby. I det nya hemlandet Frankrike brottades hon med språket som många menar har gett upphov till hennes originella, karga och konkreta prosa.

Le Grand Cahier, som är originalets titel, har tjänat som inspiration till andra författarskap som tex. Haruki Murakami och Karl Ove Knausgård. Kristof avled 2011 och hade då skapat ett 20-tal litterära verk; pjäser, romaner och noveller.

Agora Kristofs verk, betydelse och tematik har också berört den svenska författaren, dramatikern och journalisten **Majgull Axelsson**, som själv både i sakprosa och skönlitterär form skildrat barn och ungdomars utsatthet. Vi har kunnat läsa det i bl.a. *Långt borta från Nifelheim*, Augustprisbelönade *Aprilhäxan* och den nu aktuella *Inställd resa till Sabarmati*.

Majgull Axelsson samtalar här med **Yukiko Duke**, redaktör, kritiker och översättare, bl.a. av Haruki Murakami.

Kristofs *Den stora skrivboken* har dramatiserats och satts upp på teatrar i London, New York och Oslo. Också här på Uppsala Stadsteater blev det en föreställning i bearbetning av skådespelaren **Simon Reithner**. Under samtalet får publiken ta del av ett längre inspelat smakprov av monologen som sattes upp.

UPPSALA STADSTEATER

FREDAG 12 MARS, 18.05

Språk: Svenska

Majgull Axelsson, Yukiko Duke
och Simon Reithner

DEN UNGA KVINNANS UTSATTHET

HANNA NORDENHÖK OCH MIRJA UNGE I SAMTAL MED JENNY ASCHENBRENNER

"...hade han inte räddat detta barn från gränderna? Jo, det hade han. Och därute var världen snedvriden och mörk. Och fattighusen var trånga, och flickorna svalt och blev fula och oförståndiga och urgröpta av gatornas fördärv."

Ett litet utsnitt ur den stora berättelse som **Hanna Nordenhök** målar upp i romanen *Caesaria*. En flicka, bokstavligen och bildligen, fångad i den manliga hegemoni, megalomani och begär som präglade 1800-talets Sverige. Teman om kvinnlig förödmjukelse och berövande av värdighet som är ständigt aktuella.

Dramatikern och författaren **Mirja Unges** roman *Jag går och lever* utspelar sig på en annan plats i Sverige, mycket mer samtida och i en helt annan språklig dräkt;

"Hem till mig kommer ingen, det är knappt så att jag kommer dit själv. Men ibland är jag tvungen att gå hem. Jag hör farsan böka nere i källaren håll dig nere för fan".

Så lyder de första raderna i Unges roman. Temat går igen, den unga flickan som på vägen till kvinna tvingas stå ut med förnedring från både kamrater, killgäng, pappa och en lika utsatt äldre syster.

Nordenhök och Unge skildrar, var och en på olika sätt, med val av olika tider, unga kvinnors erfarenheter av övervakning, övergrepp, straff, isolering och vanmakt.

Här möts de två prisbelönta författarna, som båda har berört temat också i tidigare verk i ett samtal under ledning av litteraturkritikern **Jenny Aschenbrenner**.

UPPSALA STADSTEATER

FREDAG 12 MARS, 19.00

Språk: Svenska

Hanna Nordenhök, Mirja Unge
och Jenny Aschenbrenner

DEN KVINNLIGA KROPPEN SOM KRIGSBYTE

ADANIA SHIBLI OCH JONATHAN MORÉN I SAMTAL

En ung arabisk kvinna våldtas och mördas och begravs i sanden av israeliska trupper i det krig med arabstaterna som präglade större delen av året 1949 i Mellanöstern. En mindre, men fruktansvärd, detalj i ett större skeende blir till kärnan i den internationellt hyllade romanen *Minor detail*.

Författaren **Adania Shibli**, själv av palestinsk börd, men bosatt i Berlin, tecknar svårigheten att beskriva det avskyvärda brottet, samtidigt som hon undersöker den gräns där empati blir ett tomt ord. I den skrivna berättelsen ligger kanske möjligheten att återupprätta en del av värdigheten hos de som förlorat möjligheten att hävda den.

Shiblis berättelse väcker också tankar kring vad krig och konflikter alltid lett till för kvinnor; att deras kroppar blir till ett krigets slagfält.

Adania Shibli har som författare givit ut tre romaner före den internationellt hyllade *Minor detail*. Två av dem har erhållit palestinska bokpriser och *Minor detail* nominerades också till amerikanska "National Book Award for Translated Literature" i konkurrens med bland andra Jonas Hassen Khemiri.

Shibli har doktorerat i Media och Kultur vid University of East London. Ämnet för hennes avhandling var hur 11-septemberattackererna och det påföljande "War on Terror" porträtterades i brittiska och franska medier.

Här samtalar hon med **Jonathan Morén**, som är i full färd med att översätta hennes roman till svenska.

UPPSALA STADSTEATER
FREDAG 12 MARS, 20.00
Språk: Engelska

Adania Shibli och Jonathan Morén

POESI FRÅN JORDANIEN

UPPLÄSNINGAR UR SHAERAT-PROJEKTETS SENASTE POESIUTBYTE

Shaerat är namnet på ett utbytesprojekt som nu pågått under snart ett decennium. Syftet med utbytet är att genom poesin, som traditionellt har ett mycket starkt folkligt fäste i arabvärlden, undersöka och synliggöra kvinnliga intellektuella i Mellanöstern.

Ett stort antal svenska poeter och översättare har deltagit i resor, samtal, festivaler och workshops tillsammans med kollegor från ett antal länder i MENA-regionen. Träffarna har fokuserat kring professionellt utbyte, översättningar och gemensamma publika uppläsningar. Ett nätverk för kvinnliga litterära konstnärskap har genom Shaerats arbete nu tagit form.

Kholod Saghir, initiativtagare och konstnärlig ledare för Uppsala Internationella Litteraturfestival, grundade projektet tillsammans med författaren Hanna Nordenhök och Shaerat drivs nu genom Re:Orient som också arrangerar denna festival.

I år ger Shaerat en svensk publik en helt unik möjlighet att ta del av aktuell, tidigare aldrig översatt, poesi från Jordanien. Fyra poeter från Jordanien läser, tillsammans med sina svenska översättare smakprov ur sina verk.

Sanabel Qino, Lina Jarrar, Maha Autoom och Jumana Mustafa introduceras och översättarna **Marie Anell, Anna Jansson, Iman Mohammed** samt **Helena Boberg** läser svenska översättningar.

UPPSALA STADSBIBLIOTEK
LÖRDAG 13 MARS KL 11.00
Språk: Svenska och arabiska

Sanabel Qino, Lina Jarrar, Maha Autoom och Jumana Mustafa

Marie Anell, Anna Jansson, Iman Mohammed och Helena Boberg

"DE FÖRSVUNNA" – ARVET EFTER DIKTATURERNA LIZETTE ROMERO NIKAMAMI I SAMTAL MED ATHENA FARROKHZAD

Kan en bok om där soldater mördar, fäder slår och försvinner vara vacker? Ja, i alla fall enligt recensenter av **Lizette Romero Nikamamis** litterära debut, *De försvunna*. Berättelsen om två barns upplevelser av förtrycket och flykten från juntatidens Chile och Argentina till ett, på många plan, kylslaget Sverige.

Inte minst är det språket, både på det sätt det används av Nikamani, balanserade mellan poesi och prosa, och språket som tema som har berört de som läst *De försvunna*. Ett språk som målar vackra och skräckinjagande bilder, men också talar om språkets betydelse för tidigare spanska kolonistörer, liksom för de tvåspråkiga unga som längtar och söker lära samtidigt.

Nikamanis huvudkaraktärer brottas med tystnaden i ett land där de hamnat, tystnaden kring en terror de känt i det gamla landet:

*"att vilja glömma
att rädas glömskan*

*att vilja minnas
att rädas minnet"*

Här samtalar Lizette Romero Nikamami med **Athena Farrokhzad**, poet och litteraturkritiker, om sin litterära debut och den lyriska prosa hon valt för att skildra de som förintades och försvann. Och om de trauman som Argentinas och Chiles diktatorer lämnat hos de vuxna och deras barn som kom undan genom flykten till Sverige.

UPPSALA STADSBIBLIOTEK LÖRDAG 13 MARS, 12.00

Språk: Svenska

Lizette Romero Nikamamis
och Athena Farrokhzad

POESI FÖR DE SOM INTE BLIR HÖRDA – DIKTER OM FÖRLUST, FÖRNEDRING OCH FAMILJ LINNEA AXELSSON OCH JENNY TUNEDAL LÄSER I RELATION TILL KONSTMUSEETS UTSTÄLLNING

Två hyllade och prisbelönta poeter, med sinsemellan olika teman och perspektiv, förenas här i uppläsningar om våld och värdighet med museets konstupställningar som fond. Om familjerelationer, statligt förtryck, minnen och minnesförlust.

Ædnan är gammal nordsamiska och betyder landet, marken och jorden. **Linnea Axelssons** epos berättar om två samiska familjer, vars öde speglar samernas moderna historia från 1900-talets början till vår tid. Skärva för skärva växer ett känslomässigt landskap fram, samtidigt som familjernas liv flätas samman med Sveriges koloniala politik.

2018 tilldelades Linnea Axelsson Augustipriset i skönlitteratur för det åttahundra sidor långa lyriska eposet.

Läsningen av Linnea Axelsson själv sker i museets samlingsutställning med verk av de samiska konstnärerna Britta Marakatt-Labba och Tomas Colbengtson.

Rosor skador kom ut 2017. **Jenny Tunedal** diktar om mödrar och döttrar, om förlorad kärlek och en mor som har alzheimer, samt om minnets svekfullhet. Läsningen sker framför Lisa Jonassons detaljerade papperscollage i utställningen *Gestus*, där fysiska och mentala processer ges form i ett bildspråk som närmar sig poesin. Utställningen presenterar även konstnären Matti Kallioinen och har vernissage samma dag.

Jenny Tunedal har givit ut ytterligare fem diktböcker. Hon har även översatt flera författare, bl.a. Sylvia Plath. Tunedal har en bakgrund som kritiker och är numera verksam som lärare vid författarutbildningar. Tunedal är mottagare av Gerard Bonniers lyrikpris och även prisbelönt av Svenska Akademien.

UPPSALA KONSTMUSEUM LÖRDAG 13 MARS, 13.00

Språk: Svenska

Linnea Axelsson och Jenny Tunedal

NÄR POESI BLIR POLITIK LÄSNING AV DMITRIJ STROTSEV OCH VALZHYNNA MORT FRÅN BELARUS

*"våldtagna / med polisbatongen
tills livmodern sprack [...] döljer de
underdånigt de svarta blodutgjut-
ningarna".*

Så lyder ett par rader ur de dikter som upprört regimen i Belarus så till den grad att poeten **Dmitrij Strotsev** kastades i fängelse.

Dmitrij Strotsev

Några av regimen främsta måltavlor är intellektuella; författare, journalister och poeter. Två av de för regimen så förhatliga rösterna gästar årets festival; Dmitrij Strotsev, som släppts, och **Valzhynna Mort**.

Belarus har utnämnts till Europas minst demokratiska land och presidenten Aleksandr Lukasjenko, som innehaft makten i snart tre decennier, har kallats Europas siste diktator. Efter omfattande valfusk i det senaste presidentvalet i augusti förra året har landet och dess president levt upp till de negativa epiteten.

Tiotusentals har frihetsberövats, ännu fler misshandlats och torterats. Demonstranter har dödats. Men trots det fortsätter protesterna.

Strotsev har, av den i Sverige välkända Svetlana Aleksijevitj, kallats den främste ryskspråkige poeten i Belarus. I svensk översättning finns sedan tidigare *Adams tystnad* som huvudsakligen kretsar kring teman som krig och fred, gudssamtal samt historien och nuet. Men sedan protesterna startade har hans fokus skiftat; i nästan dagliga uppdateringar på Facebook har Strotsev diktat kring protesterna och vad som väckts i medborgarnas sinne. Till svenska har han översatts av Dmitri Plax.

Valzhynna Mort är poet, skribent och översättare. Född i Minsk, men utflyttad sedan 15 år till den amerikanska östkusten där hon fortsatt skriver dikter på både belarusiska och engelska.

Nu har hon vänt på dygnet för att följa med i protesterna i hennes hemland sedan ett par månader tillbaka. Mort försöker löpande väcka omvärldens medvetenhet om vad som sker i Belarus genom en stor mängd artiklar och intervjuer i internationella medier som New York Times, Financial Times, The New Yorker och the Guardian. För BBC har hon gjort en dokumentär om protesterna.

I hennes senaste diktsamling *Music for the Dead and Resurrected* ställer hon frågan: Hur sörjer vi efter ett sekel av

propaganda? På svenska finns sedan tidigare hennes diktsamling *Tårarnas fabrik*.

Här ges möjlighet att höra Valzhynna Mort, som blivit en litteraturens ambasadör för ett nytt och fritt Belarus, samt Dmitrij Strotsev vars poetiska skildringar av protesterna i Belarus har samlingsnamnet Det störtade Belarus. En poetisk krönika, som ännu är oavslutad, men som nu översatts och delvis publicerats i Svenska Pens tidskrift PenOpp som också är festivalens medarrangör till de två programpunkterna om Belarus.

UPPSALA KONSERT & KONGRESS LÖRDAG 13 MARS, 15.00

Språk: Engelska, ryska, belarusiska och svenska

Valzhynna Mort och Ida Börjel

DÄRFÖR ATT SJUNGA GÖR EN MINDRE RÄDD SAMTAL MELLAN DMITRIJ STROTSEV, VALZHYNNA MORT OCH IDA BÖRJEL

Ett högaktuellt och angeläget samtal med de två poeterna från Belarus.

Om maktens pågående våld i vår geografiska närhet, värdighet och möjlighet till motstånd genom litteratur. Vad är poesins och poetens roll i en samhällsförändring? Makten, i det här fallet Lukasjenkos regim, fruktar tydligen poeterna. Kan man förstå varför?

Mort som nu verkar som både journalist och poet ser en skiljelinje mellan rollerna:

"En journalist beskriver vad som händer, men nånstans finns det en person som säger 'jag är fortfarande här med min smärta, min förlust. Vem finns det för mig?' Jag tror att det är då en poet kan bli det stödet. För att en poet säger inte bara vad som händer. En poet beskriver 'hur känns det som hänt?' och 'är det ens möjligt att finna ord för det?'"

Dmitri Strotsev och Valzhynna Mort samtalar med **Ida Börjel**, svensk mångfaldigt prisbelönt poet som hyllats för "engagemangets lyriska språk" och som nu översätter Morts nya diktsamling *Music for the Dead and Resurrected*.

Programpunkten samarrangeras med Svenska Pen och tidskriften PenOpp.

UPPSALA KONSERT & KONGRESS LÖRDAG 13 MARS, 15.45

Språk: Engelska

KRIG OCH FLYKT – SOMALISKA KVINNOÖDEN

SUAD ALI I SAMTAL MED BILAN OSMAN

Suad Ali hyllas för debutromanen *Dina händer var fulla av liv*. Ali är född i Somalia och är idag handläggare på Migrationsverket och med egen erfarenhet av flykt och återbesök i det gamla hemlandet. Boken föddes, berättar hon ur en frustration över att kvinnor på flykt ofta skildras som offer. Suad Alis bok skildrar den hela bilden; en kvinnas öde före, under och efter konflikten. Och vad som händer med dem som går från att vara väldigt privilegierade till att inte längre vara det.

Romanen skildrar huvudkaraktären Noras livsresa från en uppburen klan i Somalia med ett framgångsrikt lärarjobb och lyckligt äktenskap till att så småningom bli ensamstående änka som får hanka sig fram på dåligt betalda städjobb i Sverige.

Det är inte en självbiografisk roman, men en hel del av Suad Alis egna erfarenheter har bidragit till både innehållet i romanen och drivkraften att skriva den.

För drygt två år sedan gjorde Suad Ali ett *Sommar i P1* som uppmärksammades av många. Där berättar hon om sin egen resa. Något av en milstolpe var när hennes lärare sa att hon inte kunde bli ordförande i elevrådet för att hon läste "svenska 2". Det triggade Alis kamplust att arbeta för rättvisa för de som flyr och att bli författare.

Recensenter har berömt Alis roman för att den inte väjer för det komplexa. Att

den återger flyktingen, invandraren, asylsökaren, migranten möjligheten att uppfattas som subjekt och individ och inte del av ett objektifierat, problematiskt kollektiv. Suad Ali samtalar här med **Bilan Osman**, journalist, skribent och föreläsare.

UPPSALA KONSERT & KONGRESS

LÖRDAG 13 MARS KL 17.00

Språk: Svenska

Suad Ali och Bilan Osman

KVINNOMORDENS MEXIKO

FERNANDA MELCHOR I SAMTAL MED HANNA NORDENHÖK OCH PETER FRÖBERG IDLING

Den inleds med att den mördade och lemlästade kroppen av en kvinna som kallats Häxan hittas av några barn. Romanen *Hurricane Season* eller *Orkansäsong* som är titeln på den svenska utgåvan, är en formidabel fresk över Mexikos demoner; destruktiv manlighet, droger, fattigdom och "feminicidios", d.v.s. epidemiskt utbredda mord på kvinnor.

Romanen har också blivit det stora internationella genombrottet för journalisten och författaren **Fernanda Melchor** som förutom att belönats med priser både i USA och Tyskland också har jämförts med litterära giganter som William Faulkner och Roberto Bolano. Liksom de två föregångarna är Melchors litterära värld fylld med mytologi och våld, verkligt våld. En värld som blir mer och mer skrämmande verklig ju längre man vandrar i den. Och Melchors litterära stil har träffande beskrivits som "mardrömslik realism".

Veracruz, den delstat där Melchor själv föddes, var nyligen den värst drabbade av s.k. "femincidos". I romanen *Orkansäsong* undersöker Melchor den skuld, mytbildning och fördomar som lett till det ökande antalet och alltmer sadistiska morderna på kvinnor och flickor.

Melchor är inte ute efter att skriva en protestroman eller erbjuda läsarna kittlande inblick i perversioner genom litterärt finlir. Hon söker beskriva det inre livet hos både förövare och offer, de kollektiva myter som gör ohyggligheterna möjliga.

Fernanda Melchors succéroman är helt nyligen utgiven på svenska och för översättningen svarar **Hanna Nordenhök**, själv prisbelönt författare och själv aktuell med sin nya roman *Caesaria* där teman kring manligt kontrollbehov, driven av fruktan och åsamkande densamma är närvarande. De två, översättaren och författaren samtalar här med varandra under ledning av **Peter Fröberg Idling**, också han författare, tillika litteraturkritiker.

UPPSALA KONSERT & KONGRESS

LÖRDAG 13 MARS, 18.00

Språk: Engelska och svenska

Fernanda Melchor, Hanna Nordenhök och Peter Fröberg Idling

KRYPSKYTTETS KONSEKVENSER

JASENKO SELIMOVIĆ OCH MIKAEL OLSSON AL SAFANDI OM BELÄGRINGEN AV SARAJEVO

"..det är förnedring man vill åt. Inte mördande. Hade mördande varit målet skulle många fler av oss redan varit begravna... Det är en utstuderad form av förnedring. Den har sitt syfte. När man fått oss att krympa av rädslan då kommer vi acceptera alla politiska lösningar. Och inte bara lösningar, vi kommer att acceptera allt."

Så skriver **Jasenko Selimović**, teaterchefen och EU-parlamentarikern som nu också blivit författare till vittnesskildringen *Sarajevo - Minnen från en belägring*.

Belägringen av staden Sarajevo blev bosnienserbernas, den då jugoslaviska arméns och Serbiens svar på en folkomröstning där Bosnien-Hercegovinas befolkning önskade självständighet. Ettusen fyrahundratjugofem dagar, i nästan fyra år, terroriserades befolkningen av artillerield och urskillningslöst prickskytte. Jasenko Selimović var en av de Sarajevobor som sprang, hukade och sökte skydd. 28 år senare skriver han ned sina upplevelser.

Det är en bok om mänsklig övertro på förnuft och kunskap, om förnekelse inför akut fara, om grymheter man inte tror är möjliga. Och om att under bilan tvingas se egenskaper hos sig själv man inte velat se. Och slutligen om att vägra grubbla kring det om man inte absolut måste.

Selimović var då det värsta hände övertygad om att han så fort det gavs möjlighet skulle vittna, skapa något för att påminna om övergreppen. Men hopplösheten över att världen visste men inte agerade, över att en berättelse ändå inte helar det som hänt, tog över.

Ändå bar han på idén om ett vittnesmål i konstnärlig form i tjugo år. Det som tände det raseri som till slut blev energi till skrivandet av en bok var en annan författares upphöjelse; Peter Handkes Nobelpris. Boken blev en moralisk plikt. Handkes texter sådde misstro mot dem som drabbats. Offren fräntogs sin historia, sina erfarenheter, säger Selimovic. Om det och om sin bok samtalar han här med journalisten och skribenten **Mikael Olsson Al Safandi**.

UPPSALA KONSERT & KONGRESS LÖRDAG 13 MARS, 19.00

Språk: Svenska

Jasenko Selimovic och
Mikael Olsson Al Safandi

TONSATT POESI

KONSERTVERSIONEN AV SHAERAT-UTBYTET

Poesin, som är så viktig och meningsbärande i den arabiska kulturen, lyfts här fram genom musikers tolkningar.

Välkomna till ett uppförande av tonsatta dikter av några av alla kvinnliga poeter som under årens lopp medverkat i Shaeratprojektet. Här framförs de av en fantastisk ensemble: sångerskan **Sofia Berg-Böhm** tillsammans med **Johan**

Graden (piano), **Mousa Elias** (luta), **Hayk Hakobyan** (duduk) och **Liliana Zavala** (slagverk). De nyskrivna kompositionerna är skrivna av Johan Graden, Sofia Berg-Böhm, Mousa Elias och **Lina Nyberg**.

UPPSALA KONSERT & KONGRESS LÖRDAG 13 MARS, 20.15

Shaerat

